

25 januari 2025 – viering Heilig Avondmaal

IK BEN HET BROOD VAN HET LEVEN

Johannes 6, vers 1 t/m 14 en vers 26 t/m 35

Vorige week hebben wij gehoord hoe Jezus aan de Samaritaanse vrouw vertelde dat Hij haar levend water kon geven. Levend water, waardoor zij nooit meer dorst zou krijgen. En vandaag hebben wij gelezen hoe Jezus Zichzelf vergeleek met brood, eigenlijk op dezelfde manier als het water waarover Hij sprak tot de Samaritaanse vrouw: dit brood zorgt ervoor dat je nooit meer honger zult hebben. Jezus vat het samen (vers 35): *Ik ben het brood des levens, wie tot Mij komt zal beslist geen honger hebben en wie in Mij gelooft zal nooit meer dorst hebben.* Nooit meer honger en nooit meer dorst. Daar moeten wij het nu over hebben, laten wij ons daarop focussen, want als wij puur bij die beelden van 'brood' en 'water' zouden blijven, dan zouden wij het punt misschien missen. Brood en water roepen bij ons namelijk niet hetzelfde op als bij een luisteraar uit Jezus' tijd. 'Brood en water' staat bij ons symbool voor

schaarste. Brood en water, dat is wat er overblijft, als wij geen geld meer hebben voor broodbeleg of voor de steeds duurder wordende koffiebonen en de drankjes waar straks een suikertaks op zit. Maar brood en water staan hier bij Jezus juist voor *levensnoodzakelijkheden*. Voor een Israëliet uit die tijd was het zo'n rust als er brood en water was! Dan kon je leven! Nu, dat is het: **dankzij Jezus kan je leven!** Leven zonder einde, eindelijk goed leven. Nooit meer honger en nooit meer dorst.

Maar hoe zit dat dan? Ik heb deze tekst besproken als opening van onze laatste kerkenraadsvergadering en toen gaf een van de kerkenraadsleden aan dat deze zin wel ingewikkeld is. Er is letterlijk gezien namelijk nog steeds honger en dorst, ook onder christenen, in Afrika, in Noord-Korea. Jezus lost niet alle honger en dorst op, terwijl Hij zoiets wel lijkt te zeggen... We gaan voor deze ingewikkelde dingen terug naar wat er hiervoor is gebeurd, voordat Jezus deze woorden uitsprak. De gebeurtenissen van daarvoor vormen het decor, het raamwerk van Jezus' woorden. Of laat ik het zo zeggen: wat de leerlingen hiervoor met Jezus hadden meegemaakt, dat vormt het verklarende woordenlijstje om goed te begrijpen wat het betekent: *Ik ben het brood des levens, wie tot Mij komt zal beslist geen honger hebben en wie in Mij gelooft zal nooit meer dorst hebben.*

Wat hadden zij dan hiervoor meegemaakt? Nu, een wonderbare spijziging, zo kopt onze Bijbelvertaling. Een wonderlijke maaltijd voor 5000 personen (en mogelijk waren hiermee alleen nog maar de volwassen mannen geteld), een enorme maaltijd dus uit slechts een paar broodjes en visjes. Maar er gebeurde ondertussen volgens mij nog meer... Hoe langer je naar deze

geschiedenis kijkt, hoe meer dingen je gaan opvallen. Bijvoorbeeld dat Jezus eerst de berg was opgegaan (vers 3). Waarom dat? En dat het bijna Pesach - het feest van de uittocht uit Egypte, zo vertelt Johannes (vers 4). En dat Jezus aan Filippus vraagt waar zij brood moeten kopen om deze mensen eten te geven. Ja, Filippus kwam uit die buurt, Bethsaida, dus op zich zou hij de winkels daar wel een beetje moeten kennen..., maar Jezus had een diepere bedoeling met deze vraag, zo vertelt Johannes: om Filippus op de proef te stellen. De berg, bijna Pesach (het feest van de Uittocht uit Egypte), op de proef gesteld worden en straks twaalf manden met brood over..., weet u waar ik aan moet denken? *Aan het volk Israël dat onder leiding van Mozes door de woestijn is gegaan.* Hoe God het volk Israël, de twaalf stammen, lang geleden uit Egypte heeft bevrijd en hoe het volk vervolgens onder leiding van Mozes de woestijn doortrok op weg naar het Beloofde Land. Voordat het volk uit Egypte vertrok, vierde men voor de eerste keer Pesach. Pesach, het feest van de bevrijding, waarbij een lammetje werd geslacht en het bloed van het slachtoffer aan de deurposten werd gesmeerd: de joodse families waren veilig achter het bloed. 'Het was bijna Pesach', zo vertelde Johannes. En dat Jezus de berg op ging, voorafgaande aan die wonderlijke maaltijd: dat is precies wat Mozes ook deed tijdens de tocht door de woestijn:

de berg Sinaï opgaan. Dat Mozes de berg opging, dat was het grote moment van Gods openbaring, Gods bekendmaking, het moment waarop God met Zijn volk een verbond sloot. Pesach. De berg. Maar ook dat op de proef stellen van Filippus: hoe vaak werd het volk Israël niet op de proef gesteld in de woestijn, steeds wanneer er voor die grote menigte mensen weer geen eten leek te zijn. 'Waar moet ik vlees vandaan moeten halen voor al deze mensen om hen eten te geven?', zo riep Mozes eens vertwijfeld uit. En Jezus stelt nu eenzelfde vraag aan Filippus: 'waar zullen wij brood kopen opdat deze mensen eten?' ... Maar dan geeft Jezus brood, want Jezus wist Zelf al wat Hij zou gaan doen. En dat brood..., lijkt dat niet op het manna? Wonderlijk brood, brood

voor zo'n grote menigte, brood rechtstreeks bij God vandaan. Het is niet voor niets dat er de volgende dag een gesprek volgt tussen Jezus en de mensen die bij het wonder aanwezig waren en dat die de mensen over 'het manna van uit de woestijn' beginnen. Jezus vertelt hen: 'Ik ben het brood dat uit de hemel is neergedaald.'

Nu, ik heb even de verklarende woordenlijst met u doorgenomen, allemaal woorden en dingen die terugverwijzen naar de tocht door de woestijn. Maar dan wordt het ook duidelijker wat Jezus met wil duidelijk maken aan de mensen: *met Mijn komst is de grote Uittocht begonnen.* Waarom is Jezus naar ons toegekomen? Waarom al deze wonderlijke dingen? Waarom overvloedig brood, zoals het manna? En waarom dat levende water voor de Samaritaanse vrouw, zoals het water uit de rots tijdens de woestijnreis? Nu: *de grote uittocht is begonnen!* Allen die in Jezus geloven en die met Jezus meetrekken, zijn onderweg naar hun bevrijding. Ja, naar

die uiteindelijk bevrijding, dat heerlijke hemelse Beloofde Land van melk en honing, die toekomst van overvloed, waarin er geen dorst en geen honger meer zal zijn. Dit het volgens mij waarom Jezus zegt: wie tot Mij komt zal beslist geen honger meer hebben en wie in Mij gelooft, zal nooit meer dorst hebben. We moeten nog een hele woestijn door, maar het beloofde land komt eraan!

Ik moet denken aan een prachtige tekst uit Openbaring 7. Johannes ziet daar in een visioen een grote menigte – dus weer: een hele grote groep mensen, net zoals hier bij Jezus' wonder van de broodvermenigvuldiging. Ze staan voor de troon van God. In witte kleren. En zij zingen en juichen. 'Wie zijn deze mensen?', zo klinkt er een stem. Nu, zij zijn uit de grote verdrukking gekomen, zo hoort Johannes uitgelegd krijgen. Ze hebben een zware woestijnreis achter de rug, zo zou je kunnen zeggen. Maar nu zijn ze voor de troon van God, voor altijd, vertelt Openbaring 7. En – zo vertelt dan de stem aan Johannes (Opb 7,16): *'zij zullen geen honger of dorst meer hebben, en geen zonnesteek of enige hitte zal hen treffen.'* De woestijnreis zal ten einde zijn. De vijand van honger of dorst zal dan verdwenen zijn. Ook geen zonnesteek of hitte meer. De stem vertelt verder: *'Want het Lam (zie het Lam Gods, zo hoorden wij al aan het begin van het Johannesevangelie) zal hen weiden en zal hen geleiden naar de levende waterbronnen.'* Straks voldoende weidegras. Hé: zou Johannes daarom dat hebben verteld, dat er veel gras was waar de mensen tijdens de wonderlijke broodvermenigvuldiging moesten gaan zitten? *Het Lam zal hen weiden en zal hen geleiden naar de levende waterbronnen.* Levend water! *'En God zal alle tranen van hun ogen afwissen.'*

Straks, als wij Avondmaal gaan vieren, zullen wij vooruit kijken naar die toekomst. De maaltijd hier – het Avondmaal – verwijst naar de overvloed van straks. Nu zullen wij in gedachten bij Jezus zijn en is Jezus op de wijze van brood en wijn in ons midden. Maar straks mogen wij zingen voor Zijn troon, terwijl er nooit meer honger en dorst zal zijn. 'Wie tot Mij komt zal beslist geen honger hebben en wie in mij gelooft, zal nooit meer dorst hebben.'

Maar dat manna, waarvan Jezus zegt dat Hij nog zoveel meer is dan dat, dat was allereerst ook dagelijks voedsel voor onderweg. Nu, dat wil Jezus dus ook voor ons zijn, gewoon vandaag, en ook morgen weer als het maandag is geworden. Jezus wil ons voedsel zijn voor onderweg. Totdat Jezus terugkomt zullen wij daarom ook als kerk steeds het Avondmaal blijven vieren. Want dat Avondmaal herinnert ons eraan dat wij onderweg zijn naar een grootse toekomst, maar dat de bevrijding al achter ons ligt. *Met dat wij Egypte achter ons hebben gelaten, zijn wij al vrij.* We lopen nog door de woestijn, we ploeteren ons er soms doorheen, na een oase komt er weer een taai stuk aan, maar we zijn al bevrijd en zullen mogen nu leven van Zijn gaven. Ook al bevinden wij ons midden in de woestijn en kan het allemaal nog jaren duren..., de bevrijding is al een stukje heden. We mogen Gods volk zijn. God heeft Zijn verbond met ons gesloten. Hoe zei Jezus het bij Zijn laatste Pesachviering, voordat Hij gevangen genomen en gekruisigd werd? 'Deze drinkbeker is het nieuwe verbond in Mijn bloed dat voor jullie vergoten wordt. Wij mogen leven in een nieuw verbond met God – een verbond dat nooit meer verbroken hoeft te worden – onderweg, naar het beloofde Land, die toekomst vol van hoop.

En onderweg wil Jezus ons Brood zijn. Brood dat leven geeft. Ons dagelijks manna. Ik denk dat daarom Jezus' leerlingen het overgebleven brood moest verzamelen. Sowieso is het een oud joods gebruik om na de maaltijd alles wat overgebleven is te verzamelen. Want hoe kan je datgene waarvoor je God hebt gedankt aan het begin van de maaltijd daarna zomaar weggooien? Een prachtig stukje ecologisch onderwijs ook, ver voordat wij over voedselverspilling en klimaatproblematiek begonnen na te denken. Maar dat verzamelen van het overgebleven eten had volgens mij ook een diepere betekenis. Het waren twaalf manden in totaal. Precies het aantal stammen van Israël. Maar ook precies het aantal discipelen. Voor ieder van hen een mand. Niet om de volgende dag zelf leeg te gaan eten. Nee, het uitdelen moest nog doorgaan! Jezus deelde deze dag uit, maar zij moesten het verder gaan uitdelen met ieder hun eigen mand. Zij moesten het brood des levens verder dragen. Israël door. De wereld door. Ook Maarsse door. En vandaag liggen hier onder dat witte doek op de tafel weer een paar van die stukjes brood die verder uitgedeeld moesten worden. Wij mogen vandaag mee eten, want die twaalf manden van Jezus' discipelen zijn nog steeds niet leeg. Het is echt een wonderbare spijziging.

Vandaag ook voor u een stukje van het Brood des levens. Neem en eet.

Ontvang in Jezus een kruimeltje hoop om weer verder te kunnen.

Ontvang een grote hap aan kracht als de weg door de woestijn je echt zwaar valt.

Ontvang een kostbaar stukje vergeving, want wat is er weer veel gebeurt onderweg in uw leven, wat zijn er verkeerde stappen gezet of weer verkeerde gedachten geweest.

Proef die heerlijke smaak van Gods genade: onverdiende liefde van God, standvastige trouw voor mensen die er soms zo'n rommeltje van maken en die maar niet lijken te veranderen.

Laat het je smaken, zo zou ik haast willen zeggen. Les je dorst en stil je honger..., want hier is overvloed.

Ik moet denken aan wat Johannes in het eerste hoofdstuk van zijn evangelie schreef (1,16): *uit Zijn volheid (Zijn overvloed) hebben wij allen ontvangen, en wel genade op genade. Want de Wet is door Mozes gegeven, de genade en waarheid zijn er door Jezus Christus gekomen.* Meer dan Mozes is hier: Jezus, onze redding uit de zonde, duivel, kwade machten, de macht van de dood. Dankzij Hem de eeuwige vrijheid en vreugde tegemoet, terwijl wij nu al die vrijheid mogen vieren en mogen uitleven.

Vandaag mogen wij weer een stukje brood ontvangen uit een van die twaalf manden die de discipelen na afloop meekregen. Een van de ambtsdragers merkte afgelopen maandag op: je hoort eigenlijk niets meer over de vis. Was dat misschien helemaal op gegaan? Tja, een mooie link naar de Ichthusgemeente met onze Ichthusvis kan ik vanmorgen dus niet maken, want van die vis bij de wonderbare spijziging hoor je niets meer. Alleen het brood. (De vis is bijvangst.) Maar dat was volgens mij precies de bedoeling: laat alle bijgerechten en bijsmaken maar even voor wat het is vanmorgen: alleen het Brood des Levens, daar gaat het om. Jezus alleen.

En dan begrijp ik ook gelijk wat beter die lastige vraag die Jezus Filippus stelde: 'waar moeten wij voor al die mensen broden kopen, Filippus?' Het was een strik-vraag. Filippus werd op de proef gesteld, want hij en wij

moeten er steeds weer aan herinnerd worden: vertrouw op Jezus alleen. Hij is ons brood. Brood dat leven geeft. Alles wordt ons vandaag uit handen genomen. Wij staan met lege handen er wat verlegen bij. Wij weten het niet. Wij begrijpen het ook allemaal niet. We moeten onze hoop en verwachting helemaal op het hemelse brood, op Jezus stellen. Op wat Hij zal geven.

'Hij wist wat Hij ging doen', zo schreef Johannes. Hij wist wat Hij ging doen. En Hij *heeft* het gedaan. Het is volbracht. De bevrijding is een feit! Er is leven. Eeuwig leven, voor ieder die in Hem gelooft. Er is overvloed van genade en liefde. Oneindige goedheid en ontferming van God. Straks zal je nooit meer dorst of honger hebben, maar het oneindig mogen genieten. En nu mag je steeds onderweg een stukje ervaren van dat hemelse brood, van het dagelijks manna, van Jezus' goedheid voor jou... om weer verder te kunnen met de woestijnreis..., in de vrijheid gezet en je eeuwige vrijheid tegemoet.

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 06-40 63 29 38 // dekruijf@live.nl